

ling. Jeg gør det ikke, fordi jeg synes, at de Bestemmelser, der sættes ind, i og for sig er særlig gode, men fordi der findes Ændringer i den rigtige Retning.

Jeg tror, det er rigtigt nu at nedlægge Søndre Landsret, fordi den er for lille, og fordi man ikke for Tiden kunde blive enig om at etablere en tredje Landsret og bestemme dens Omraade. Det er en Spareforanstaltning, Justitsministeren her gennemfører, og vi kan fra det radikale Partis Side tiltræde den. Den Indvending, der er gjort fra sønderjydske Side, og som man ogsaa tiltræder fra visse Hold: at det gælder om at have saa mange Embedsmænd og Institutioner som muligt i en Overgangstid i de sønderjydske Landsdele, er i Almindelighed rigtig, men kan jo ikke opfattes saa absolut, at Staten skulde være bundet til ikke at forandre, hvad man fandt paakrævet i de første Overgangsaaer.

Der findes dernæst Bestemmelser, hvorved Landsretterne faar en større Beføjelse til at rejse ud og holde Ret, og ikke alene større Beføjelse dertil, men ogsaa større Anledning til at gøre det, end de hidtil har haft. Jeg kunde i denne Forbindelse ønske at sige: Hvad kan det nytte, at man giver Landsretterne denne Beføjelse og denne Anledning, naar de alligevel ikke gør det, naar Dommerne bliver siddende hjemme paa det Sted, hvor Retten har sit Sæde, og siger: Hvis Folk vil til Landsretten, kan de og deres Sagførere rejse hertil, og Vidnerne ligesaa, hvis man ønsker Vidner ført, vi bliver, hvor vi er. Saadan har jeg Indtrykket af, at man ræsonnerer i høj Grad ved Landsretterne. Det vilde være ønskeligt, om man til Beføjelsen og Anledningen kunde føje en Pligt i udvidet Grad — den er til Stede i visse Tilfælde —, thi det er meget besværligt mange Gange og meget kostbart for Parterne og for Sagførerne at skulle rejse de lange Afstande til Retterne. Og Umiddelbarhedsprincippet, dette, at Landsretten selv afhører Vidnerne, maaske ogsaa i højere Grad end nu forbereder Sagerne, vilde i højere Grad kunne fyldestgøres, hvilket vilde gavne Rettens Gang.

Bestemmelserne i Lovforslaget om Indarbejdelse af de sønderjydske Forhold i den almindelige Retsplejelov, Bestemmelserne i § 14 og alle de redaktionelle Ændringer kan jeg tiltræde; ligesaa Bestemmelserne i § 10 og § 11, selv om jeg synes, at de er uheldige, navnlig Tilføjelsen om, at sagsøgte paa den sidste Dag kan gøre Indsigelse, ligesom ogsaa Bestemmelserne i § 3 om, at der ved Afgørelsen skal tages Hensyn til, om begge Parter fremsætter Begæring. I disse to

Bestemmelser giver man den ene Part i en Retssag Lejlighed til ved Hjælp af Lovens Formaliteter at genere sin Modpart. Det synes jeg er uheldigt; det skulde man ikke kunne, uden at der var et bestemt tydeligt Formaal, der tjentes derved.

Hvis Landsretten vil overveje, om den skal flytte Rettens Sæde, skal der ved Afgørelsen tages Hensyn til, om begge Parter fremsætter Begæring derom. Nu fremsætter den ene Part Begæring derom, fordi han mener, det er en stor Fordel for ham, og fordi det vilde blive billigere, hvis Retten flyttede sit Sæde. Men saa siger den anden Part: Nej, min Sandten, naar det er min Modpart, der har Fordelen deraf, saa siger jeg nej. Naturligvis er Landsretten ikke forpligtet til at rette sig derefter, men naar den skal tage Hensyn til, om begge Parter fremsætter Begæringen, ligger jo deri en Opfordring til Retten til i dette Tilfælde at gøre det. Efter § 11 kan den sagsøgte sige nej paa den første Dag, Retten holdes, og derved bruge Lovens formelle Regler til at genere sin Modpart; han kan volde ham Ulejlighed, naar denne har indrettet sig paa med sin Sagfører, at Retten skal holdes dér, hvor han bor. Jeg synes altsaa, at disse Bestemmelser er uheldige.

Men Loven er jo en Sparelov, og jeg vil da gerne benytte Lejligheden til at henvende Justitsministerens Opmærksomhed paa andre Omraader indenfor vort Retsvæsen, hvor der vilde være stor Anledning til at spare. Jeg vil pege paa de umaadelige Omkostninger, som Strafferetsplejen er forbundet med. Hvis den højttærede Justitsminister vil se, hvilke Delinkventomkostninger en dansk Kommune nu har, og hvilke den havde, før Retsplejeloven blev gennemført, vil han opdage, at hvis det var muligt at finde en Form, hvorved man kunde lette Kommunerne, vilde Ministeriets almindelige Sparebestrebelse her kunne faa en frugtbar Mark at dyrke. Thi de Delinkventomkostninger, som vore Kommuner har haft i de senere Aar, er meget betydelige, saa betydelige, at jeg ikke betænker mig paa at sige, at der ikke er noget som helst Forhold imellem, hvad Skatteborgerne i vore større Købstadkommuner maa betale paa denne Post, og hvad Samfundet opnaar ved, at der i Retssager nu hersker en Revisionsmani af den anden Verden. Den mindste Retssag, forlanger man jo nu, skal undersøges til Bunds, som man siger, det vil sige man skal helst grave den op saa langt nede fra som muligt, uden at det tjener noget som helst Samfundsformaal. Der ligger maaske en Slags juridisk-videnskabelig Bestræbelse bag